

НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ
З ПИТАНЬ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА
про результати соціологічного опитування
«Оцінка якості освітньої програми, викладання освітніх компонентів
та освітнього середовища НФаУ»
освітньо-професійної програми «Лабораторна діагностика»
(ступінь вищої освіти – бакалавр)»

У грудні 2023 року з метою оцінки рівня задоволеності здобувачів вищої освіти якістю викладання освітніх компонентів, якістю освітньої програми та освітнього середовища НФаУ Науково-методичною лабораторією з питань фармацевтичної освіти проведено опитування здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Лабораторна діагностика» (ступінь вищої освіти – бакалавр).

В опитуванні взяли участь 58 здобувачів вищої освіти 1-4 року навчання (84% від генеральної сукупності, N=69), денної форми здобуття освіти. Опитування проводилося у дистанційній формі із застосуванням Google-форм. Респондентам необхідно було дати відповіді на питання відкритого та закритого типу щодо різних аспектів освітнього процесу та умов освітнього середовища у НФаУ. Також здобувачам вищої освіти було запропоновано висловити свою думку щодо якості викладання освітніх компонентів, що вони вивчали в осінньому семестрі 2023-24 н.р., а саме:

1. Анатомія людини	10. Історія світової та української культури
2. Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій	11. Клінічна лабораторна діагностика
3. Внутрішня медицина з оцінкою результатів досліджень	12. Клінічна хімія
4. Вплив лікарських засобів на лабораторні показники	13. Лабораторна діагностика паразитарних інвазій
5. Вступ до фаху	14. Лабораторна служба. Оцінка аналітичних методів
6. Гігієна з гігієнічною експертизою	15. Латинська мова та медична термінологія
7. Гістологія, цитологія та ембріологія	16. Медична та біологічна фізика
8. Дерматологія, венерологія з оцінкою результатів досліджень	17. Медична хімія
9. Експрес-діагностика лабораторних досліджень	

18. Мікробіологія, вірусологія та імунологія з мікробіологічною діагностикою
19. Особливості лабораторної діагностики у педіатрії
20. Патоморфологія з секційним курсом
21. Патофізіологія
22. Пропедевтика внутрішньої медицини та педіатрії
23. Судова медицина, медичне законодавство
24. Теорії організацій та міжкультурна комунікація
25. Українська мова за професійним спрямуванням
26. Фтизіатрія з оцінкою результатів досліджень

Загальна оцінка освітньої програми здобувачами вищої освіти

На думку учасників опитування, освітня програма, за якою вони навчаються, її зміст цілі та результати навчання *скоріше відповідають останнім тенденціям розвитку сфери професійної діяльності* (середній показник – 4,42 за п'ятибальною шкалою). Також здобувачі вищої освіти схиляються до думки, що навчання за освітньою програмою в цілому *сприятиме розвитку соціальних навичок – soft skills* (здатність працювати в команді, адаптації та дії в новій ситуації, креативність, комунікативні та організаторські навички, особистісний розвиток і ерудованість) – середній показник 4,15 за п'ятибальною шкалою. Переважна більшість опитаних (85%) вважає, що навчання за освітньою програмою *скоріше сприятиме можливості легко отримати роботу* після закінчення університету.

Здобувачі вищої освіти зазначають, що навчаючись за програмою, вони мають можливість формувати та реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію через: вибір освітніх компонентів вільного вибору за власним інтересом, участь у науково-дослідницькій діяльності, вибір тематики наукових досліджень, можливість залучення до міжнародної академічної спільноти, можливість впливати на більш детальний розгляд теми в рамках курсу, участь у діяльності органів студентського самоврядування, в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу та освітньої програми (табл. 1).

Таблиця 1

Розподіл відповідей на питання «Оцініть, в якій мірі Ви можете реалізовувати свою індивідуальну освітню траєкторію в НФаУ за окремими характеристиками?», %

№	Характеристики	є можливість	не має можливості	важко відповісти
1	Вибирати освітні компоненти вільного вибору за власним інтересом	95	5	0
2	Брати участь у науково-дослідних проєктах, конференціях, конкурсах	79	5	16
3	Впливати на вибір тематики наукових досліджень	79	0	21
4	Можливість залучення до міжнародної академічної спільноти (виступи на міжнародних конференціях, публікації, участь у наукових/освітніх проєктах)	70	14	16
5	Впливати на більш детальний розгляд теми, в якій Ви були б зацікавлені, в рамках курсу	84	0	16
6	Брати участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу та освітньої програми	84	5	11
7	Брати участь у діяльності органів студентського самоврядування	79	0	21
8	Здійснювати трудову діяльність у позанавчальний час	64	22	14
9	Навчатися одночасно за декількома освітніми програмами / у декількох закладах вищої освіти	50	32	18

Оцінка здобувачами вищої освіти організації освітнього процесу

На початку вивчення курсу освітньої компоненти викладач інформує здобувачів вищої освіти про *ціль та зміст, очікувані результати навчання за освітньою компонентою, порядок та критерії оцінювання*. Результати опитування показали, що переважна більшість здобувачів вищої освіти, що навчаються за програмою, володіє такою інформацією (в середньому 93 % респондентів) – рис.1.

Отримані дані свідчать про те, що в цілому здобувачі вищої освіти задоволені *організацією освітнього процесу та якістю викладання освітніх компонент* (середній бал 4,23 серед усіх характеристик за всіма освітніми компонентами). В табл. 2 представлені середні бали за характеристиками, що оцінюються.

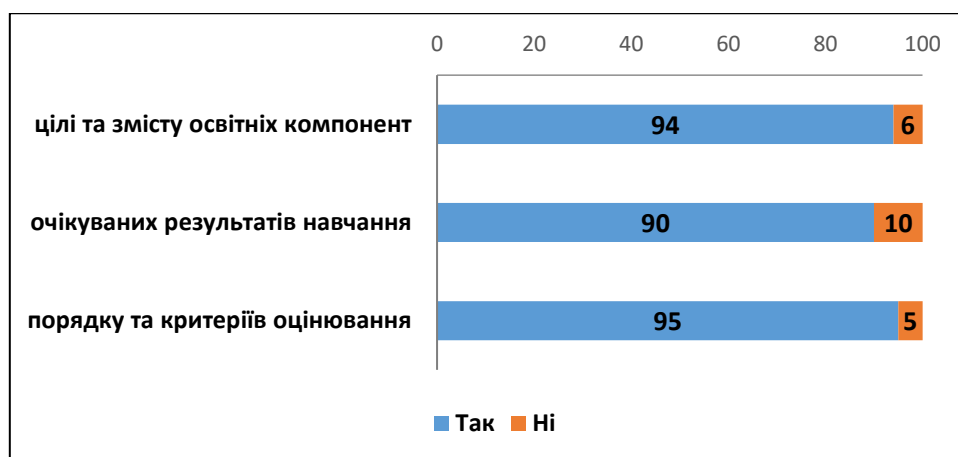

Рис. 1. Розподіл відповідей респондентів на питання «Чи володієте Ви інформацією щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв» (середні показники за всіма освітніми компонентами), %

Таблиця 2

Рівень задоволеності здобувачів вищої освіти організацією освітнього процесу за характеристиками (за п'ятибальною шкалою¹)

№	Характеристика	Середнє
1	Форми контролю знань	4,46
2	Об'єктивність оцінювання контрольних заходів	4,41
3	Вчасність та доступність інформації про форми контролю знань та критерії оцінювання	4,38
4	Забезпеченість навчально-методичними матеріалами (підручники, посібники тощо)	4,32
5	Організація дистанційного навчання у період воєнного стану	4,25
6	Обсяг часу, що виділяється на вивчення освітніх компонент	4,20
7	Рівень якості викладання освітніх компонент в цілому	4,21
8	Зрозумілість процедур повторного проходження контрольних заходів	4,11
9	Форми і методи навчання	4,11
10	Зміст і структурування навчального матеріалу освітніх компонент	4,10
11	Визначення часу на засвоєння освітніх компонент (семестр, рік навчання)	4,05
Середнє		4,23

Більшість здобувачів вищої освіти (95%), що навчаються за освітньою програмою, влаштовує процедура інформування про освітні компоненти, що пропонуються на вибір – рис. 2.

¹ Аналізується відповідно до рівнів: $\geq 4,5$ – «задоволений», $\geq 3,5$ і $< 4,5$ – «скоріше задоволений», $\geq 2,5$ і $< 3,5$ – «частково задоволений, частково ні», $\geq 1,5$ і $< 2,5$ – «скоріше не задоволений», $< 1,5$ – «незадоволений».

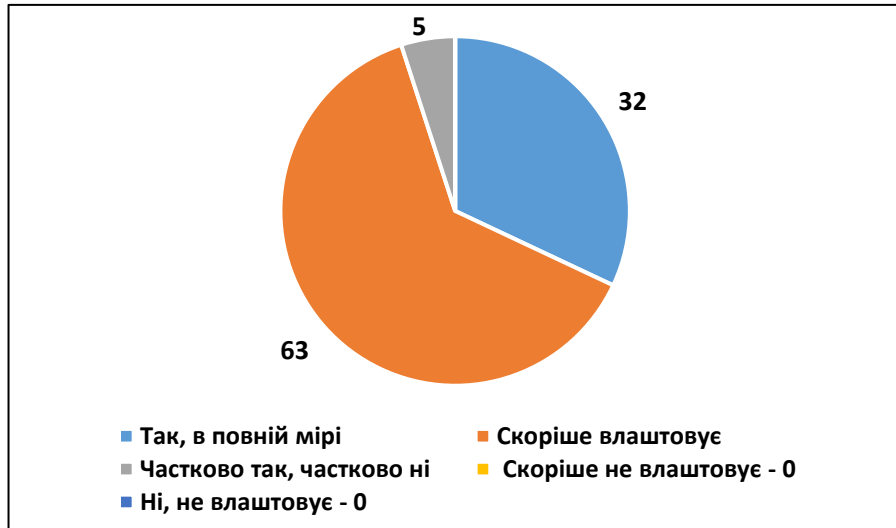

Рис. 2. Розподіл відповідей на питання «Чи влаштовує Вас процедура інформування про освітні компоненти, що пропонуються на вибір?», %

Близько половини опитаних здобувачів вищої освіти оцінює *власне навчальне навантаження* як помірне, 1/3 респондентів вважає його скоріше надмірним (рис. 3)

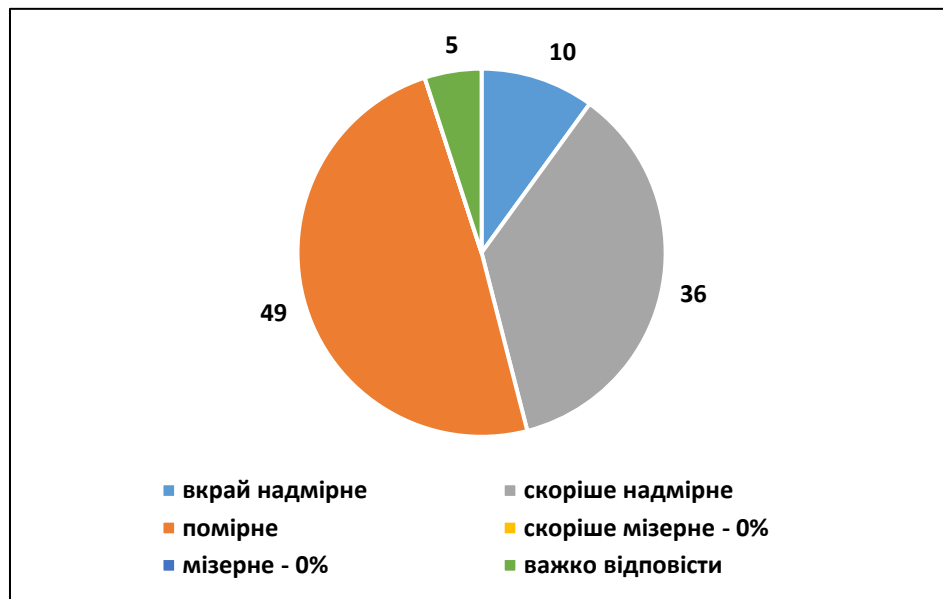

Рис. 3. Оцінка здобувачами вищої освіти рівня власного навчального навантаження (розподіл відповідей), %

Серед учасників опитування 63% вже проходили практичну підготовку або проходять зараз відповідно до навчального плану. Ці здобувачі вищої освіти *скоріше задоволені організацією практичної підготовки* (4,3 за

п'ятибальною шкалою) та власним рівнем розвитку компетентностей, здобутих під час практики (4,2).

Результати опитування показали, що, на думку здобувачів вищої освіти, рівень професійної майстерності викладачів освітньої програми можна оцінити як високий – середній бал² 4,6 за п'ятибальною шкалою (табл. 3).

Таблиця 3

Оцінка здобувачами рівня професійної майстерності викладачів (за п'ятибальною шкалою)

№	Характеристика	Середній бал
1	Доброзичливість і тактовність зі здобувачами вищої освіти	4,68
2	Вміння викликати і підтримувати інтерес до освітньої компоненти	4,65
3	Зрозумілість і доступність викладання матеріалу	4,63
4	Застосування інноваційних методів викладання, дистанційних технологій навчання	4,55
5	Підтримка вміння здобувача вищої освіти самостійно вчитися і водночас забезпечення його супроводу	4,52
Середнє		4,6

Оцінки рівня задоволеності різними аспектами освітнього процесу були доповнені відповідями учасників опитування на відкритті питання анкет щодо оцінки якості викладання освітніх компонент: *«Що найбільше сподобалося під час вивчення освітньої компоненти?»*, *«Що не сподобалося і що можна змінити?»*.

Більшість відповідей респондентів була пов'язана з позитивними враженнями, а саме: ставлення викладача до здобувачів вищої освіти та до свого предмету, зрозумілість і доступність викладання матеріалу, також сподобалися самі освітні компоненти та їхній зміст.

Серед найбільш поширених пропозицій можна виділити наступні: збільшити обсяг годин, що виділяється на вивчення освітньої компоненти «Внутрішня медицина з оцінкою результатів досліджень»; розширити практичну складову освітніх компонент, використовуючи наповнення курсів на платформі дистанційного навчання різноманітним контентом:

² Середній бал – розраховане зважене середнє, що аналізується відповідно до рівнів: середній бал $\geq 4,5$ – високий рівень, ≥ 4 і $< 4,5$ – вище середнього, ≥ 3 і < 4 – середній, ≥ 2 і < 3 – нижче середнього, ≥ 1 і < 2 – низький рівень.

відеоматеріали, клінічні кейси, он-лайн платформи, віртуальні лабораторії; проведення консультацій з освітніх компонент, що входять до бази іспиту КРОК Б.

Оцінка освітнього середовища й механізмів підтримки у НФаУ

В межах оцінки освітнього середовища здобувачі вищої освіти відповіли на питання щодо інформаційних ресурсів університету, політики академічної доброчесності, механізмів підтримки у вирішенні проблемних ситуацій. Більшість опитаних зазначає, що інформація щодо освітніх програм, освітнього процесу, науково-дослідної роботи, роботи деканатів та підрозділів, міжнародної діяльності, позанавчальної діяльності представлена на *Інтернет-ресурсах університету у достатньому об'ємі* (в середньому, 92% респондентів вважають наявну інформацію достатньою). Також здобувачі вищої освіти даної освітньої програми мають доступ до навчально-методичної літератури, які надає *Наукова бібліотека університету* (скоріше задоволені можливостями доступу – 4,3 за п'ятибальною шкалою).

Більшість здобувачів вищої освіти (92%), що брали участь в опитуванні, *ознайомлені з політикою, стандартами і процедурами дотримання академічної доброчесності*, що діють у НФаУ. За результатами дослідження в середньому 93% здобувачів вищої освіти у період навчання в НФаУ жодного разу не стикалися з порушеннями академічної доброчесності та не здійснювали їх. Згідно з відповідями респондентів найчастіші порушення академічної доброчесності – це списування, дозвіл іншим здобувачам на копіювання власних робіт.

За даними дослідження 87% опитаних за час навчання у НФаУ хоча б один раз стикалися з проблемними ситуаціями. Найчастіше проблеми, що виникали, були пов'язані з труднощами у навчанні, зі складністю поєднання навчання в університеті та роботи, з особистим життям (табл. 4).

**Проблемні ситуації, з якими стикалися здобувачі вищої освіти за час навчання у
НФаУ, %**

№	Проблемні ситуації	%
1	Труднощі у навчанні	64
2	Складність поєднання навчання в університеті та роботи	29
3	Проблеми, пов'язані з особистим життям (сім'я, любов, друзі)	26
4	Труднощі у професійному самовизначенні, невпевненість у правильності вибору професії, спеціальності	10
5	Проблеми соціально-психологічної адаптації до навчання в університеті	10
6	Конфліктні взаємовідносини з викладачем	8
7	Конфлікти, пов'язані з процедурою проведення контрольних заходів або їх результатами	2
8	Конфліктні ситуації в групі або з іншими здобувачами вищої освіти	2
9	Вимагання коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ для допуску, складання заліку або іспиту, покращення успішності з дисциплін.	0
10	Дискримінація (за статтю, національною або расовою приналежністю тощо)	0
11	Конфліктні взаємовідносини з деканатом	0
12	Корупція, хабарництво	0
13	Сексуальне домагання	0

Респонденти, в цілому, скоріше задоволені дієвістю процедури реагування на скарги та врегулювання конфліктних ситуацій – 4,25 за п'ятибальною шкалою.

Навчаючись у Національному фармацевтичному університеті, здобувачі вищої освіти отримують організаційну, консультативну, інформаційну підтримку та за потреби їм може бути надана соціальна та психологічна допомога, підтримка у працевлаштуванні. Згідно з результатами опитування здобувачі вищої освіти скоріше задоволені рівнем організаційної та консультативної підтримки, що їм надається деканатом, викладачами та працівниками кафедр, рівнем інформування щодо університетських подій, рівнем психологічної, соціальної підтримки та допомоги у працевлаштуванні (табл. 5).

Оцінка рівня задоволеності респондентів існуючими в НФаУ механізмами підтримки здобувачів вищої освіти (за п'ятибальною шкалою)

Напрямок підтримки	Середнє
Організаційна та консультативна підтримка (співробітниками деканату, кафедр, підрозділів університету)	4,32
Підтримка здобувачів вищої освіти у працевлаштуванні та сприяння кар'єрному старту	4,30
Інформаційна підтримка (забезпечення навчально-інформаційними матеріалами і відкритим доступом до регламентуючих документів освітньої програми)	4,24
Психологічна підтримка (психологічна служба НФаУ)	4,11
Соціальна підтримка (матеріальна допомога, юридична консультація)	4,05

В межах опитування респонденти мали можливість висловити зауваження або пропозиції щодо навчання за освітньою програмою. Найпоширеніші з них – збільшити кількість практичних занять, що виділяється для вивчення освітніх компонент професійного спрямування, зменшити кількість непрофільних освітніх компонент та обсяг часу, що виділяється на них.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ:

1. За результатами дослідження можна зробити висновок, що здобувачі вищої освіти задоволені якістю освітньо-професійної програми «Лабораторна діагностика» (ступінь вищої освіти – бакалавр) та освітнього середовища НФаУ.

2. На думку здобувачів вищої освіти, зміст освітньої програми, її ціль та очікуванні результати навчання в цілому відповідають останнім тенденціям розвитку сфери професійної діяльності; навчання за програмою скоріше сприяє розвитку soft skills та можливості легко отримати роботу після закінчення університету.

3. Здобувачі вищої освіти, що навчаються за програмою, володіють необхідною інформацією про цілі та зміст, очікувані результати навчання, порядок та критерії оцінювання освітніх компонент. В цілому вони задоволені

рівнем досягнутих знань, практичною підготовкою, високо оцінюють рівень професійної майстерності науково-педагогічних працівників. Здобувачі вищої освіти задоволені освітніми компонентами, що входять до складу освітньої програми, але хотіли би збільшити кількість практичних занять для освітніх компонент професійного спрямування.

4. Здобувачі вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, ознайомлені з політикою академічної доброчесності в університеті та більшість з них її дотримується.

5. Здобувачі вищої освіти задоволені механізмами підтримки, що діють в університеті (організаційна, інформаційна, психологічна та інші напрями підтримки). За час навчання у НФаУ найчастіше здобувачі стикалися з проблемними ситуаціями, що були пов'язані з труднощами у навчанні, зі складністю поєднання навчання в університеті та роботи, з особистим життям.

Заступник директора ННПФ

– завідувач НМЛ з

фармацевтичної освіти, доц.

Ольга ГЕРАСИМОВА